

**Фінансово-кредитні аспекти розвитку малого підприємництва
в Запорізькій області**

Основним джерелом інвестування для малого підприємництва Запорізької області (саме як і в інших регіонах України) поки що залишаються власні фінансові ресурси та сімейні позики. Слід зазначити, що навіть у найрозвинутіших країнах самофінансування фірм є найпотужнішим джерелом інвестування, і тільки відносно невелика їх частина (10-20%) проходить через систему інвестиційно-фінансової інфраструктури. Але саме ця частка, що є дуже динамічною та здатна на миттєву реакцію, забезпечує гнучкість економіки. Важелю, що зумовлює зрушення, виступає конкуренція. Однак за умов самофінансування її вплив є суперечливим. Слабкість або відсутність конкуренції знижує стимули до ризикованих вкладень, а за умов інсайдерської власності (що, безумовно, актуально для України) - також до пошуку зовнішніх інвесторів. Натомість, надто сильна конкуренція зменшує прибуток, позбавляючи таким чином фірми власних інвестиційних ресурсів та знижуючи їх інвестиційну привабливість.

Сьогодні внутрішніх джерел фінансування (одержаний прибуток, амортизаційні відрахування, засоби сформованих фондів) для подальшого розвитку підприємств малого бізнесу недостатньо. Особливо гостро постає питання щодо кредитування підприємств, які ще не встигли набути позитивну ділову репутацію і не мають реальних активів, котрі могли б гарантувати повернення запозичених коштів інвестору. Відсутність достатнього обсягу фінансових ресурсів для забезпечення інвестиційних та обігових потреб малого підприємництва є однією з найбільш складних проблем на шляху розвитку малого підприємництва України. Існує низка чинників, які заважають суб'єктам малого підприємництва використовувати ці ресурси.

Основною метою створення в області стабільної і гнучкої системи фінансово – кредитної підтримки є спрощення доступу малих підприємств до інвестиційних ресурсів. Для реалізації цього завдання необхідно провести об'єднання фінансових можливостей всіх джерел підтримки малого підприємництва в місті, створити оптимальні механізми ефективного цільового використання фінансових та інвестиційних ресурсів, залучення іноземних кредитів та інвестицій. Сьогодні в Україні

дуже гостро стоїть проблема кредитування малих підприємств, їх доступу до фінансових ресурсів, одже далеко не кожен суб'єкт малого підприємництва спроможний сплачувати досить високі процентні ставки. Комерційні банки, у свою чергу, не поспішають розвивати відносини з малими підприємствами через підвищений ризик щодо повернення кредитів, тому видають суб'єктам малого підприємництва лише короткострокові кредити. Якщо держава справді має намір допомагати суб'єктам малого підприємництва і бачить у ньому невід'ємний елемент системи ринкових відносин, тоді її фінансово-кредитна політика повинна стимулювати його розвиток [1-3]. Мале підприємництво, яке є найбільш динамічним елементом ринкової економіки, сприяє структурним перетворенням у регіональному секторі, оперативному насиченню ринку товарами та послугами, формуванню конкурентного середовища, забезпеченню зайнятості значної частини населення, пом'якшенню соціальної напруги і демократизації ринкових відносин, створенню широкого прошарку власників, які самостійно забезпечують власний добробут, потребує підтримки як на державному, так і на регіональному рівні. Подальше створення та підтримка сприятливого середовища для формування та функціонування суб'єктів малого підприємництва є одним з пріоритетів у роботі органів місцевої виконавчої влади регіону.

Основними напрямками підтримки малого підприємництва повинні стати:

- подальше формування мережі інфраструктури фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва (створення регіональних фондів підтримки підприємництва, установ взаємного кредитування), впровадження гнучкої інвестиційної підтримки (розвиток системи лізингу машин та обладнання);

- проведення виваженої регіональної податкової політики щодо встановлення ставок місцевих податків та зборів на рівні таких, що стимулюють розвиток підприємництва, застосування диференційного підходу при встановленні розміру орендної плати за використання суб'єктами малого підприємництва комунального майна;

- сприяння мінімізації витрат діючих малих підприємств, пов'язаних з отриманням ними фінансових та матеріальних ресурсів, зовнішньоекономічної та іншої інформації.

Кошти, що передбачатимуться на підтримку підприємництва в обласному бюджеті, повинні спрямовуватися на фінансування певних програмних заходів. Фінансування програм та проектів, пов'язаних з виконанням цих заходів, буде здійснюватися через Регіональний фонд підтримки підприємництва по Запорізькій області. На надання на

зворотній основі фінансової допомоги суб'єктам малого підприємництва для реалізації власних бізнес-проектів, спрямованих на розширення виробництва, створення нових робочих місць, виробництво нових товарів (послуг) Регіональним фондом підтримки підприємництва по Запорізькій області, планується спрямовувати не менш 300 тисяч гривень щорічно.

Пріоритетною визначається будь-яка законна підприємницька діяльність, яка буде спрямована на: виробництво промислових та продовольчих товарів народного споживання; виробництво сільськогосподарської продукції (рослинництва та тваринництва); надання інформаційних, освітніх та консалтингових послуг суб'єктам підприємницької діяльності; надання послуг населенню; створення робочих місць.

У сільській місцевості, крім вищезазначених, пріоритетними напрямками підприємницької діяльності визначаються: сервісне обслуговування сільгосптоваровиробників; розбудова інфраструктури аграрного ринку; надання транспортних послуг населенню; торгівельна діяльність та побутове обслуговування населення.

В курортній зоні області – розвиток сфери охорони здоров'я, курортної сфери.

Висновки. Розглянуто проблеми фінансово-кредитного стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва в Україні на регіональному рівні. В Запорізькій області впроваджено регіональну Програму розвитку малого та середнього підприємництва, окремим пунктом якої передбачається фінансово-кредитне стимулювання. Реалізація Програми сприятиме активному включенню населення в процес покращення життя в містах та районах області, розв'язанню проблем зайнятості населення, створенню робочих місць, зменшенню рівня безробіття, насиченню товарних ринків відповідною продукцією, наповненню місцевих бюджетів.

Література

1. Закон України “Про інвестиційну діяльність” // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – С. 34-40.
2. Послання Президента України до Верховної Ради України “Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2010 році.” – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2011. – 412 с.
3. Програма «Стратегія залучення інвестицій в економіку Запорізької області на 2009 – 2015 роки», затверджена рішенням обласної ради від 29.10.2009 №8.